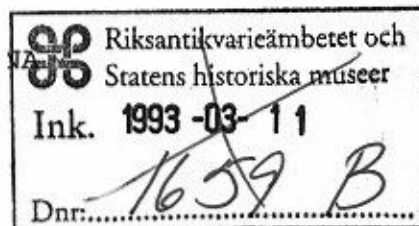

L1123

Se den 583/93

Byggnadsminnesförklaring av Augerums gamla herrgård samt parkanläggning på del av Augerum S:1, innefattande fastigheterna Augerum 1:1, 2:1, 3:1 och 4:1 i Augerums socken, Karlskrona kommun

utgå

Beslut

Länstyrelsen förklarar, med stöd av 3 kap 1 § lagen (SFS 1988:950) om kulturminnen m m byggnaderna Gamla herrgården, Södra och Norra flygeln samt ekonomibyggnader och till herrgården hörande trädgård och parkanläggning på del av Augerum S:1, innefattande fastigheterna Augerum 1:1, 2:1, 3:1 och 4:1 i Augerums socken, Karlskrona kommun, för byggnadsminne. Avgränsningen av byggnadsminnet har markerats på bifogad karta, bil 2.

Föreskrifter

1. Gamla herrgården samt de båda flygelbyggnaderna får ej utan länsstyrelsens tillstånd flyttas, rivs eller till sitt yttre byggas om eller på annat sätt förändras.
2. Byggnaderna 5 och 6, se karta bilaga 4, må ej utan länsstyrelsens tillstånd flyttas, rivs eller på annat sätt genomgripande förändras så att deras kulturhistoriska värde förringas.
3. Förändring av byggnader med anknytning till jord- och skogsbruk (7-13), se karta bilaga 4, får ej ske utan föregående samråd med länsstyrelsen.
4. Ägaren skall sörja för att samtliga byggnader får för deras bestånd löpande underhåll.
5. Parkanläggningen får ej genomgripande förändras genom nybyggnation eller trädfällning utan länsstyrelsens tillstånd. Vården av parkanläggningen skall regleras av ett vårdprogram som godkänts av fastighetsägaren och länsstyrelsen.

Länstyrelsen lämnar på begäran råd och anvisningar i fråga om underhåll av byggnaden.

Enligt 3 kap 21 § lagen om kulturminnen m m gäller beslutet om byggnadsminnesförklaring omedelbart även om det överklagas.

Redogörelse för ärendet m m.

Fråga om byggnadsminnesförklaring av Augerums gamla herrgård samt parkanläggningen i Augerum har väckts den 21 februari 1977.

Ni har i egenskap av ägare medgivit byggnadsminnesförklaring.

Byggnadsnämnden har i beslut, daterat 10 december 1992, tillstyrkt byggnadsminnesförklaring.

Riksantikvarieämbetet har den 16 december 1992 tillstyrkt byggnadsminnesförklaring.

Samråd har skett med Blekinge läns museum.

Motivering m m

Historik

"Gamla herrgården" består av gårdens äldsta huvudbyggnad samt två flyglar. Byggnaderna är uppförda omkring 1720. De bildar tillsammans en sluten, lugn och intim gårdsmiljö. Väster om huvudbyggnaden ligger en regelbunden trädgård, vars huvudgång bildar fortsättning på den genomgående förstugan i huset. Gången och trädgården sträckte sig tidigare ca 150 m fram till Lyckebyån, som här rinner i en djup nipa, men avbryts för ett stängsel för fårbeta.

Corps de logiet är uppfört i två våningar av timmer, panelat och gulmålat med vita knutar och vita lövsågade fönsterfoder och taklister av 1800-talstyp under tegeltäckt sadeltak. Samtliga fönster är sexdelade. Ytterdörrarna är av gustaviansk typ. Ovanför dörren sitter ett diagonalspröjsat fönster.

Byggnaden innehöll tidigare i bottenvåningen tre rum och kök med genomgående förstuga med två utgångar samt gårdskontor i nordöstra hörnet med särskild entré i en liten tillbyggnad. Vissa omdisponeringar gjordes på 1940- och 50-talen. Övervåningen innehöll tre rum, hall och kök samt vinden på två gavelrum.

Vid restaurering och modernisering 1973-74 flyttades köket till n b där gårdskontoret legat. Rummen minskades så att plats kunde beredas i husets inre för tvättstuga och badrum. Övervåningens kök blev boningsrum, garderob och duschrumb m m inreddes. Enkla fönster byttes mot kopplade i samma storlek och yttre utförande. År 1990 målades huset samt flyglarna om efter samråd med antikvarisk expertis. Samtidigt gjordes inner- och yttertak helt om.

Södra flygeln med en yta av 19x5 m är uppförd i en våning av timmer och gulmålad med vita knutar, taklister och fönsterfoder under tegeltäckt sadeltak. Fönstren är fyrdelade och några hörnjärn av 1600-talstyp finns kvar.

Tidigare innehöll byggnaden bl a tvättstuga, selkammare och gårdsmejeri samt ett spisrum för en ensamstående anställd. Nordfasaden hade två plankdörrar med profilerade bräder under diagonalspröjsade fönster. Under 1930-talet inrymdes ett badrum för personal.

Vid restaureringen 1973-74 ändrades huset till hel bostad. Den ena dörren togs bort, fönstren byttes till kopplade av samma storlek och yttre utformning. I bostaden anordnades förstuga, vardagsrum, sovrum och två gästrum (senare sammanlagda), ett litet arbetsrum och ett modernt kök. Ett gästrum inreddes på vinden med ny trappa.

Sedan behov uppkommit att öka bostadsutrymmet löstes detta efter ritningar av arkitekt Anna von Koch, på så sätt att ett åttkantigt "lusthus" med toppat tak byggdes på sydsidan och förbands med det gamla huset genom en glasgång, bilaga 5. Tillbyggnaden fick samma panel och fönsterutformning som den gamla delen.

Norra flygeln har länge använts som bostad om tre rum, förstuga och kök för skogvaktare och senare för rättare. Byggnaden är uppförd på samma sätt som södra flygeln. På västra gaveln leder en plankdörr med profilerade, horisontala bräder till ett särskilt rum, tidigare använt som gemensamt bakrum för gården.

Vid restaureringen 1973-74 byttes dörren på framsidan mot en ny sådan av samma typ som dem på södra flygeln, med vertikaldelat fönster ovanför, och fönstren byttes mot fyrdelade, så att den yttre karaktären blev densamma som hos södra flygeln. Det udda rummet gjordes om till gårdskontor. I övrigt utfördes samma slags modernisering och restaurering som i huvudbyggnaden och södra flygeln, Den stora bakugnen med järnluckor finns kvar.

Trädgårds- och parkanläggningarna

Den äldsta trädgårdsanläggningen härstammar från amiralitetsapotekare J E Ferbers stora nyttoträdgård som finns beskriven i Ferbers arbete "Hortus Agerumensis" (1739). Hur anläggningen gestaltats kan anas genom de äldre rester av avenboksalléer som genomkorsar den nuvarande trädgården. Ferbers anläggning var med all säkerhet en strikt uppdelad, vetenskaplig trädgård med kvartersindelningar.

Trädgårdsanläggningen utvidgades i slutet av 1700-talet av amiralitetsproviantmästare Carl Schweder. Den stora förändringen kommer vid mitten av 1800-talet då stora delar av trädgårdsanläggningen omvandlades till en engelsk park med inslag av nyttoträdgårdar i öster. Den

engelska parken är till sin huvusakliga struktur bevarad som ett lövskogsområde med träd av ansevärd dimensioner och starkt inslag av främmande lövträd.

Längs de allmänna vägarna finns relativt välbevarade, enkla alléer.

Augerums gamla herrgård är ett mycket välbevarat exempel på en högre ståndsmiljö med förankring i såväl stadskultur som i en mer agrar kultur. En utförlig dokumentation med historik och ägarlängd har på länsstyrelsens uppdrag utförts av Blekinge läns museum, bilaga 3. Av denna framgår att anläggningen även har ett betydande lokalhistoriskt värde.

Mot bakgrund av det anförda finner länsstyrelsen byggnaderna och parkanläggningen på Augerums gamla gård vara synnerligen märkliga vilket motiverar byggnadsminnesförklaring.

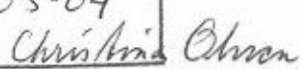
Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos kammarrätten, se bilaga 1.

I detta ärende har deltagit länsantikvarie Leifh Stenholm, beslutande, förste länsassessor Staffan Dahlberg, länsarkitekt Georg Vass samt byråsekreterare Mitzi Mattsson, föredragande.

Leifh Stenholm

Mitzi Mattsson

Enligt länsstyrelsens diarium
har beslutet inte överklagats.
Datum 1993-03-04
Registratör/Sign

Bil:

- Bilaga 1. Hur man överklagar
- Bilaga 2. Utdrag ur ek karta nr 3568, avgränsning
- Bilaga 3. Dokumentation med historik och ägarlängd
- Bilaga 4. Plankarta
- Bilaga 5. Situationsplan ang åttkantig tillbyggnad

Kopia av beslut + bil 2 och 4 till:

- Riksantikvarieämbetet + Bil 1 och 3. Delgivningskvitto
- Blekinge läns museum
- Michael von Koch, Svalvägen 5, 181 40 Lidingö + bil 3
- Adm service (press)
- Registret
- Plan- och bostadsenheten
- Länsantikvarien 2 ex
- Akten

Kopia med laga kraft till:

- Inskrivningsmyndigheten vid Karlskrona Tingsrätt
- Byggnadsnämnden i Karlskrona
- Riksantikvarieämbetet
- Blekinge östra lantmäteridistrikt

Kopia för kännedom till:

- Landshövdingen
- Länsrådet

221-3843-89

Utdrag ur ek karta
nr 3568

Skala 1:10 000 $\frac{1:1}{IV}$

HÄSLEGÅRDEN III

BILAGA 2

JOHANSPORS

AUGERUM

Mölleberga

Mariefors

Lyckebyån

Skjutbana

Augerums gård

AUGERUM

MÖLLETORP II

Kvarn

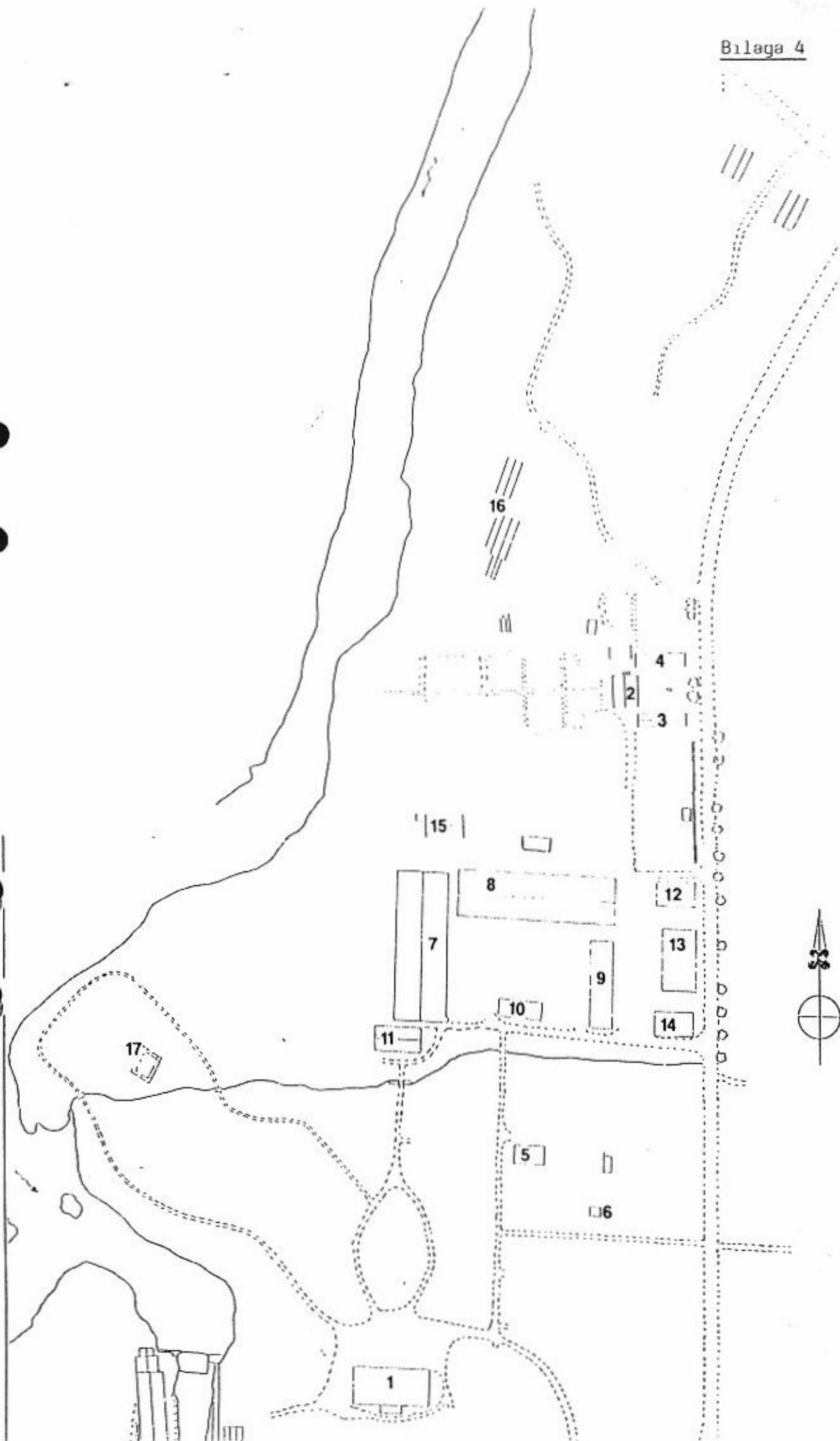
Hämnefund

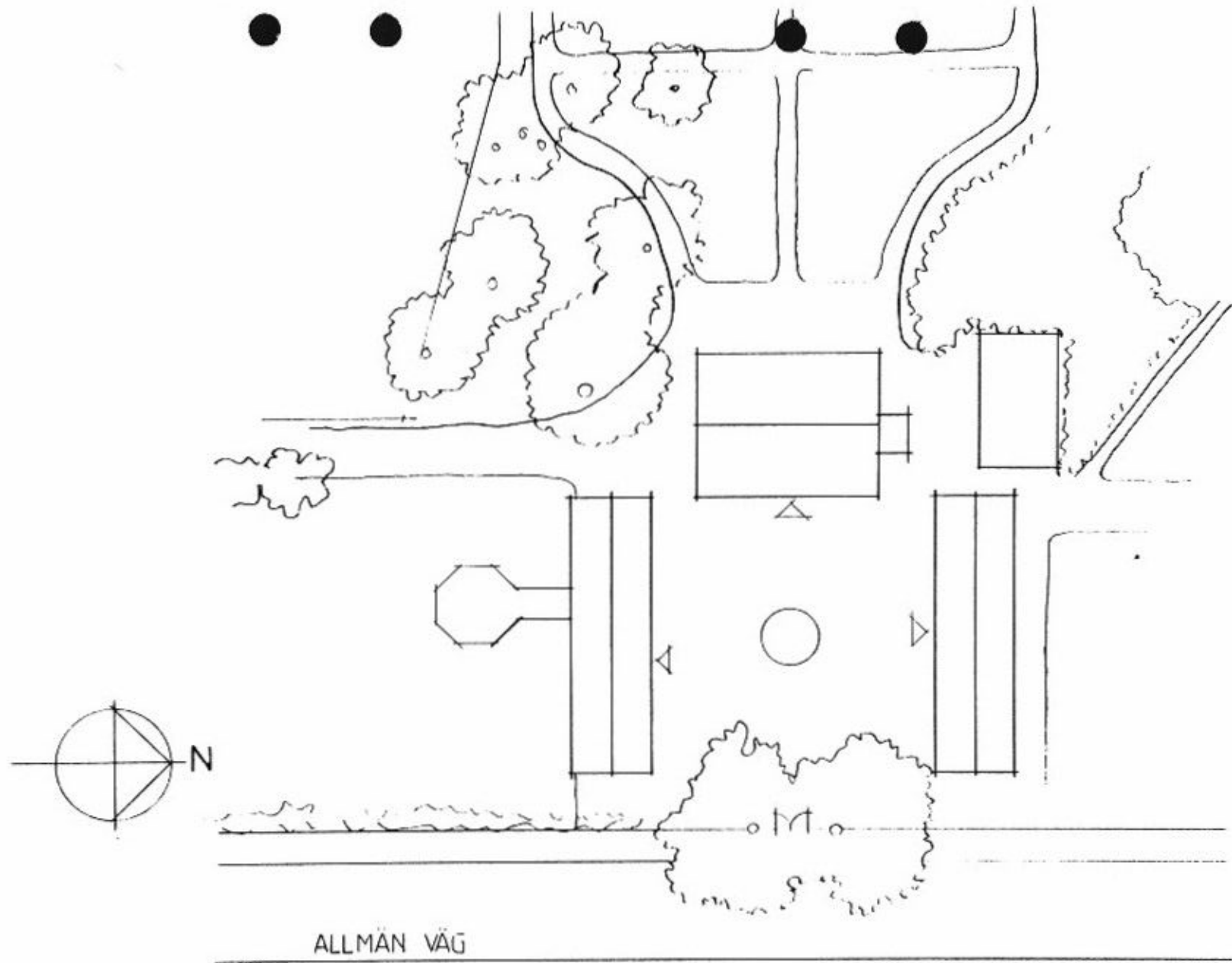
Hässlegården

SKALA

Handwritten notes and markings at the bottom of the page, including the number '1152' and various scribbles.

SITUATIONSPLAN 1:400